

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie

LWA-4101-30-01/2011
P/10/048

Warszawa, dnia 2 marca 2012 r.

Pan
Ryszard Kardasz
Prezes Zarządu
Bumar Żołnierz S.A.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie przeprowadziła w Bumar Żołnierz S.A.² (do dnia 31 sierpnia 2011 r. występującą pod nazwą Przemysłowe Centrum Optyki S.A.³), kontrolę realizacji zobowiązań offsetowych⁴ wynikających z umowy z dnia 1 lipca 2003 r., zawartej pomiędzy Skarbem Państwa (reprezentowanego przez ministra właściwego do spraw gospodarki) a firmą OTO MELARA S.p.A., w związku z dostawą dla Sił Zbrojnych RP kołowych transporterów opancerzonych⁵.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole podpisanym w dniu 31 stycznia 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Zarządowi Bumar Żołnierz S.A. niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, działania Spółki w zakresie realizacji Programu KTO.

Spółka uruchomiła, na podstawie technologii dostarczonych przez offsetodawców współpracujących z OTO MELARA⁶, produkcję systemu kierowania ogniem na potrzeby Programu KTO. Tym samym zostały wykonane zobowiązania offsetowe o łącznej wartości 64 000 tys. euro, stanowiące 95,5 % wartości tych zobowiązań (67 200 tys. euro) objętych umową z OTO MELARA. Spółka uzyskała od offsetodawców certyfikaty,

¹ Dz.U. z 2012 r. poz. 82

² Dalej także *Spółka* lub *offsetobiorca*.

³ Dalej także *PCO*.

⁴ Dalej także *ZO* lub *zobowiązania*.

⁵ Dalej także *Program KTO*.

⁶ Amerykańska firma Kollsman Inc w zakresie systemu celowniczego DNRS 288 (w ramach ZO Nr 48A.1) oraz włoska firma Galileo Avionica S.p.A. – w zakresie kamery termowizyjnej (w ramach ZO Nr 49B.1).

jako kwalifikowany dostawca części, elementów i komponentów zintegrowanego systemu celowniczego DNRS-288, kamery drugiej generacji do tego systemu (288/4), a także kompletów obydwu tych urządzeń.

Stwierdzone przez NIK nieprawidłowości polegały na:

- wykazaniu w oświadczeniach o realizacji zobowiązań offsetowych sprzedaży systemów okablowania dla OTO MELARA, których odbiorcą był krajowy producent wież w *Programie KTO*,
- podawaniu, w oświadczeniach o realizacji zobowiązań offsetowych, danych niezgodnych ze stanem faktycznym,
- nie naliczaniu i nie dochodzeniu odsetek od nieterminowo regulowanych należności,
- zrealizowaniu zobowiązania offsetowego Nr 02A1-A2 zaledwie w 28,4 %.

1. NIK ocenia pozytywnie udział Spółki w realizacji projektów: Nr 48A (współpraca z Kollsman Inc.) i Nr 49B (współpraca z Galileo Avionica S.p.A.) polegających na nieodpłatnym transferze technologii produkcji wybranych elementów systemu celowniczego i kamery termowizyjnej, a także technologii ich montażu, integracji oraz testowania.

Realizacja tych projektów została zapoczątkowana przez PCO na podstawie kontraktów handlowych z offsetodawcami, tj. z firmami Kollsman Inc. (system DNRS 288) i Galileo Avionica (kamera termowizyjna). Umowy⁷ zawarte przez PCO w 2005 r. odpowiadały przyjętym w 2003 r. pierwotnym zobowiązaniom offsetowym, natomiast kontrakty handlowe podpisane w 2007 r., dotyczyły wykonania zmienionych ZO.

W konsekwencji, zgodnie ze zobowiązaniami offsetowymi, Spółka otrzymała od offsetodawców:

- dokumentację techniczną i know-how produkcji wybranych elementów systemu DNRS-288 oraz kamery termowizyjnej, o wartości wycenionej przez niezależną firmę audytorską,
- certyfikaty, jako kwalifikowany dostawca wybranych elementów DNRS-288 i kamery termowizyjnej,
- wyposażenie i narzędzia umożliwiające uruchomienie produkcji, montażu, integracji i testowania DNRS-288 i kamery termowizyjnej.

Ponadto pracownicy Spółki zostali przeszkoleni w zakresie produkcji, nadzoru i kontroli jakości w związku z uzyskaną technologią.

Zgodnie z przyjętymi zobowiązaniami, w latach 2008 – 2011, offsetodawcy zakupili wyprodukowane przez Spółkę, na podstawie otrzymanej dokumentacji technicznej i wyposażenia:

- 136 szt. kamer termowizyjnych za łączną kwotę 12 744,4 tys. zł brutto,
- 204 szt. systemów DNRS-288 za łączną kwotę 82 582,8 tys. zł brutto.

Wartość części dostarczonych przez offsetodawców wynosiła 74,1% w przypadku kamer termowizyjnych i 84,8% w przypadku całego systemu DNRS-288. Udział Spółki w realizacji systemu (produkcja i montaż) elementów DNRS-288 wyniósł 57,3%.

2. PCO sprzedało firmie OTO MELARA, za pośrednictwem BUMAR Sp. z o.o., 237 szt. kompletów kabli elektrycznych połączeniowych do wieży KTO 30 mm, za łączną kwotę 15 940,8 tys. zł. Sprzedaż ta została

⁷ Licencyjna z firmą Kollsman Inc. i o współpracy z firmą Galileo Avionica S.p.A.

wykazana w dwóch oświadczeniach z 21 kwietnia 2011 r., przekazanych do Departamentu Programów Offsetowych w Ministerstwie Gospodarki⁸, jako realizacja zobowiązań offsetowych Nr 48A.2 – 48A.4 oraz Nr 49B.3 – 49B.5.

Zgodnie ze Specyfikacją Zobowiązań Offsetowych⁹, przedmiot tych zobowiązań obejmował także dostawy elementów systemu DNRS-288, wytwarzanych przez offsetobiorcę dla programów OTO MELARA innych niż polski¹⁰. W przedmiotowym przypadku, odbiorcą kompletów kabli była ZM „Bumar – Łabędy” S.A., będąca krajowym producentem wież dla *Programu KTO* (realizowanego we współpracy z OTO MELARA).

Biorąc powyższe pod uwagę, NIK stwierdza że opisana w tym punkcie wystąpienia sprzedaż kompletów kabli do wieży KTO 30 mm nie powinna być wykazywana w oświadczeniach Spółki, jako realizacja zobowiązań offsetowych.

3. Spółka zrealizowała zaledwie w 28,4 % zobowiązanie offsetowe Nr 02A1.-A2. Offsetodawca (OTO MELARA) zobowiązał się do zakupu, w okresie od grudnia 2006 r. do grudnia 2010 r., systemów ostrzegania przed opromieniowaniem laserowym, za łączną kwotę 1 000 tys. euro. Faktycznie, łączna wartość sprzedaży powyższych systemów na rzecz OTO MELARA wyniosła 283,9 tys. euro.

W pisemnym wyjaśnieniu¹¹ Prezes Zarządu Spółki podał m.in., że na niezrealizowanie tego zobowiązania PCO nie miało i nie ma żadnego wpływu, ponieważ nie jest stroną umowy offsetowej. O przebiegu realizacji zobowiązań offsetowych Nr 02A1 – 02A2 Spółka informowała¹² DPO MG.

W oświadczeniu Spółki z 31 marca 2011 r., dotyczącym sprzedaży systemu ostrzegania przed opromieniowaniem laserowym, została wykazana wartość dwóch faktur, które w dniu składania oświadczenia nie zostały opłacone. Było to niezgodne z zapisami *Potwierdzenia przyjęcia zobowiązania offsetowego z 10 marca 2008 r.*, według których wartość zobowiązania ma zostać zaliczona w poczet wartości umowy po otrzymaniu płatności przez offsetobiorcę.

4. NIK ocenia negatywnie zaniechanie przez Spółkę naliczania odsetek od nieterminowego uregulowania należności oraz podejmowania działań windykacyjnych - w odniesieniu do kontrahentów, zaangażowanych w realizację ZO.

Należne Spółce odsetki z tytułu nieterminowego uregulowania należności wyniosły ogółem 1 068,5 tys. zł, w tym:

- odsetki w wysokości 546,2 tys. zł wynikające z nieterminowego (opóźnienia od 22 do 378 dni) uregulowania 46 faktur na łączną kwotę 7 320,4 tys. zł w ramach realizacji kontraktu z firmą Kollsman Inc.,

⁸ Dalej także *DPO MG*.

⁹ Aneks Nr 2 z dnia 23 grudnia 2008 r. do Umowy Offsetowej z 1 lipca 2003 r. zawartej pomiędzy Skarbem Państwa RP oraz OTO MELARA S.p.A.

¹⁰ Załącznik nr 3 do Specyfikacji Zobowiązań Offsetowych.

¹¹ Pismo do kontrolerów NIK z 15 grudnia 2011 r.

¹² Trzykrotnie e-mailami (3.07.2007 r., 24.01.2008 r., 5.02.2009 r.) oraz pismem z 15.04.2009 r., informując m.in. o tym, iż firma OTO MELARA nie dokonała żadnych zakupów w ramach zobowiązania offsetowego. W piśmie z 1 kwietnia 2010 r. Spółka podała, że do 31 grudnia 2009 r. firma OTO MELARA dokonała zakupów o wartości nominalnej 23,3 tys. euro.

- odsetki w wysokości 73,3 tys. zł wynikające z nieterminowego (opóźnienia od 4 do 329 dni) uregulowania 6 faktur na łączną kwotę 1 524,7 tys. zł w ramach realizacji kontraktu z Galileo Avionica,
- odsetki w wysokości 361,5 tys. zł wynikające z nieterminowego (opóźnienia od 30 do 180 dni) uregulowania 60 faktur na łączną kwotę 9 864,9 tys. zł w ramach realizacji zamówienia firmy OTO MELARA na kable do wieży KTO,
- odsetki w wysokości 87,4 tys. zł wynikające z nieterminowego uregulowania (opóźnienie od 81 do 511 dni) 7 faktur na łączną kwotę 283 970 euro w ramach realizacji zamówienia firmy OTO MELARA na system ostrzegania przed opromieniowaniem laserowym.

Przyjmując do wiadomości wyjaśnienia Prezesa Zarządu PCO¹³, podkreślające rolę OTO MELARA, jako ważnego partnera Spółki, NIK zauważa, że offsetobiorca będący wprawdzie beneficjentem współpracy, powinien jednak dążyć do pełnego zabezpieczenia swoich interesów w relacjach z offsetodawcą.

5. Spółka prowadziła dynamiczną współpracę z offsetodawcami, a mianowicie:

- w ramach ZO Nr 48A, w latach 2008 - 2011 (do końca lipca) PCO sprzedało, za pośrednictwem Bumar Sp. z o.o., na rzecz Kollsman Inc 204 szt. systemów celowniczych DNRS-288 za łączną kwotę 82 582,8 tys. zł brutto, nabywając od tego samego podmiotu komponenty o łącznej wartości 70 061,9 tys. zł brutto; w wyniku kompensaty, uwzględniającej przeliczenie cen z EURO na PLN, różnica pomiędzy wartością sprzedaży systemów celowniczych, a zakupem komponentów do ich produkcji wyniosła 9 857,6 tys. zł brutto,
- w odniesieniu do ZO Nr 49B, w analogicznym okresie Spółka sprzedała za pośrednictwem Bumar Sp. z o.o. na rzecz Galileo 136 systemów celowniczych za łączną kwotę 12 744,4 tys. zł brutto, nabywając od tej firmy komponenty do ich produkcji o łącznej wartości 9 442,7 tys. zł brutto; w wyniku kompensaty i przeliczenia cen z EURO na PLN, różnica pomiędzy wartością sprzedaży a zakupem wyniosła 3 300,1 tys. zł brutto.

Według stanu na koniec 2010 r., realizacja powyższych zobowiązań umożliwiła, w stosunku do 2007 r. zwiększenie zatrudnienia przez Spółkę o 12,5%; wzrost przychodów ze sprzedaży o 56,6% oraz wzrost zysku netto o 62,5%. Jednocześnie zwiększeniu uległy możliwości pozyskania nowych zamówień po zakończeniu realizacji zobowiązań offsetowych Nr 48A1-A4 i Nr 49B1-B5.

6. Spółka współpracowała z DPO MG podczas wykonywania poszczególnych zobowiązań, regularnie informując o stanie realizacji poszczególnych etapów.

W okresie objętym kontrolą, MG DPO dwukrotnie kontrolował prawidłowość przebiegu realizacji zobowiązań offsetowych, stwierdzając w sierpniu 2011 r. nieprawidłowość polegającą na niewykonaniu ZO Nr 02A.2.

¹³ Pismo do kontrolerów NIK z 11 stycznia 2012 r..

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. podawanie w oświadczeniach o wykonaniu zobowiązań offsetowych informacji zgodnych ze stanem faktycznym,
2. wyegzekwowanie od kontrahentów odsetek od nieterminowo uregulowanych należności.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Zarządu Spółki o przedstawienie, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Zarządowi Spółki prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej Komisji NIK.